

KAMBIYO SENETLERİNİN ZİYAI HALİNDE İPTAL TALEBİ NEDENİYLE VERİLEN ÖDEME YASAĞI KARARI İLE İLGİLİ UYGULAMADA YAŞANAN SORUNLAR

PROBLEMS IN APPLICATION RELATED TO PAYMENT
PROHIBITION DECISION FOR CANCELLATION OF BILLS OF
EXCHANGE DUE TO LOSS

Vural SEVEN*
Gülşah YILMAZ**

Özet: Kambiyo senetlerinin ziyai sebebiyle iptali talebinde verilen ödeme yasağı kararı TTK m. 757’de düzenlenmiştir. Bu maddenin ilk fıkrası uyarınca iradesi dışında poliçe elinden çıkan kişi, ödeme veya hamilin yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesinden, muhatabın poliçeyi ödemekten menedilmesini isteyebilir. Hükmün ikinci fıkrasına göre ise mahkeme, ödemeyi yasaklayan kararında muhataba, vadenin gelmesi üzerine poliçe bedelini tevdi etmeye izin verir ve tevdi yerini gösterir. Ödeme yasağı kararı hukuki niteliği itibariyle bir ihtiyati tedbirdir. Dolayısıyla bu kararın ana amacı yargılama bitene kadar gerçek hamilin mağdur olması önlemektir. Oysa uygulamada ödeme yasağı kararı ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Bunlar ödeme yasağı kararı verilirken ispat ölçüsüne uyulmaması, tevdi yerinin belirlenmemesi ve borçlu hakkında icra takibi yapılmasıdır. Bu çalışmada ödeme yasağı kararı ile uygulamada yaşanan bu sorunlar açıklanmış ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kambiyo Senetlerinin İptali, Ödeme Yasağı Kararı, İspat Ölçüsü, Tevdi Yeri, İstirdat Davası

Abstract: Payment prohibition decision for cancellation of bills of exchange due to loss is edited in TCC art. 757. Pursuant to the first paragraph of this article, the person whose policy is out of her will may request from the commercial court of first instance in the place of residence of the holder to prevent the drawee from paying the policy. According to the second paragraph of the provision, in its de-

* Prof. Dr., Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, seven@tau.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8241-3196

** Dr. Öğr. Üyesi, Uluslararası Final Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, gulsah.yilmaz@final.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7589-2064. Makalenin Gönderim Tarihi: 06.09.2021, Kabul Tarihi: 06.09.2021

cision prohibiting payment, the court allows the addressee to deposit the policy price upon maturity and indicates the place of deposit. Payment prohibition decision is a precautionary measure in terms of its legal nature. Therefore, the main purpose of this decision is to prevent the real bearer from becoming a victim until the trial is over. However, in practice, there are problems with the payment prohibition decision. These are non-compliance with the measure of proof, not determining the place of deposit and enforcement proceedings against the debtor while making the payment prohibition decision. In this study, these problems experienced in practice with the payment prohibition decision are explained and solution suggestions are presented.

Keywords: Cancellation of Bills of Exchange, Payment Prohibition Decision, Proof Measure, Place of Deposit, Action of Trover

GİRİŞ

Kıymetli evrakın zıyaı sebebiyle iptali prosedüründe geçerli olan ödeme yasağı Türk Ticaret Kanunun'da hamiline yazılı senetler için TTK m. 662'de, emre yazılı senetler için ise TTK m. 831'de düzenlenmiştir. Kambiyo senetleri hakkında yapılan düzenleme ise TTK m. 757'de poliçe kısmında yer almaktadır. TTK m. 757'ye bono (TTK m. 778/1) ve çek kısmında (TTK m. 818/1) yapılan yollamalar nedeniyle kambiyo senetlerinde TTK m. 757 ödeme yasağı ile ilgili uygulanacak genel hükümdür. TTK m. 757'ye göre "İradesi dışında poliçe elinden çıkan kişi, ödeme veya hamilin yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesinden, muhatabın poliçeyi ödemekten menedilmesini isteyebilir.

Mahkeme, ödemeyi meneden kararında muhataba, vadenin gelmesi üzerine poliçe bedelini tevdi etmeye izin verir ve tevdi yerini gösterir".

Bu hükümden hareketle, senedin iradesi dışında elinden çıktığını ileri süren kişi ilk olarak muhataba/borçluya yönelik ödeme yasağı kararı verilmesine ilişkin ihtiyati tedbir talebinde bulunur (TTK m. 757) ve ardından eğer senedi eline geçiren kimse biliniyorsa mahkeme senedi elinde bulundurana karşı senedin iadesi davası açması için talep sahibine süre verir. Talepte bulunanın buna uygun davranması üzerine uyuşmazlık istirdat (iade) davasında çözüme kavuşturulur (TTK m. 758/1). Talepte bulunan kendisine tanınan süre içinde istirdat davasını açmazsa mahkeme ödeme yasağını kaldırır (TTK m. 758/2).

Senedi eline geçiren kişinin bilinmemesi durumunda ise mahkeme önce TTK m. 760-762’de düzenlendiği şekle uygun olarak ilanlar yapıp senedi elinde bulunduranı senedi getirmeye davet edecektir. Yapılan bu ilanlarda senedin getirilmemesi durumunda iptal edileceği uyarısı yapılır. Senedi elinde bulunduran ilanlardan haberdar olursa ve senedi mahkemeye sunarsa bu durumda mahkeme talep sahibine istirdat davası açması için yine süre tanır (TTK m. 763). Bir diğer ifadeyle yapılan ilanlar sayesinde senedi elinde bulunduran kişi tespit edilir. Bu aşamadan sonra tekrar ilk olasılığa dönlür. Senet üzerinde gerçekte kimin hak sahibi olduğu talep sahibi ile senedi mahkemeye sunan kişi arasında görülecek istirdat davasında çözüme kavuşturulur. Verilen süre içinde talep sahibi dava açmazsa mahkeme, senedi mahkemeye sunana geri verir ve muhatap hakkındaki ödeme yasağını kaldırır (TTK m. 763). İlanlar ardından senedin mahkemeye sunulmaması durumunda ise mahkemece senedin iptaline karar verilir (TTK m. 764/1).

Senedin gerçek hamilinin bulunmasına yönelik olarak işleyen iptal davası ya da istirdat davası sürecinde ödeme yasağı kararının önemi büyüktür. Borçlu ya da muhataba süreç sona erene kadar ödeme yasağı getirilerek senedin gerçek hamili bu sayede tespit edilmeye çalışılır. Ancak uygulamada ödeme yasağı kararı doğru bir şekilde uygulanmadığından kendisinden beklenen fayda görülmemektedir. Bu sorunların ilki ödeme yasağı kararı verilirken uyulması gereken ispat ölçüsü ile ilgilidir. Bir diğer sorun ise ödeme yasağı kararında tevdi yerinin gösterilmemesidir. Son ve en önemli sorun ise ödeme yasağı kararına rağmen senedin borçlusu aleyhine alınan ihtiyati haciz kararı ve açılan icra takibidir. Bu sorunlar nedeniyle uygulamada birçok dava ve takip açılmakta, yargının iş yükü katlanmaktadır. Oysa TTK m. 757 ve devamı maddeleri kendi içinde bir düzene ve mantığa sahiptir. Dolayısıyla uygulanması aşamasında daha titiz davranmak gerekmektedir. Çalışmamızda ilk olarak TTK m.757 uyarınca kambiyo senetlerinde mahkeme tarafından verilen ödeme yasağı kararına ilişkin açıklamalar yapılmış sonrasında uygulamada tespit ettiğimiz sorunlar anlatılmış ve çözüm ile ilgili görüşlerimiz sunulmuştur.

I. KAMBYO SENETLERİNDE ÖDEME YASAĞI KARARI

A. Ödeme Yasağı Kararının Hukuki Niteliği

Bir davanın açılması, yargılamanın yürütülmesi ve sonuçlandırılması belirli bir zamanı alacaktır. Bu süre içinde, dava konusunun diğer tarafça başkasına devredilmesi ve karşı tarafın zarara uğraması söz konusu olabilir. Bu nedenle yargılamanın başlangıcından kesin hükme kadar, dava konusunu emniyet altına almak için “*ihtiyati tedbir*” olarak ifade edilen geçici hukuki koruma kurumuna yer verilmiştir. İhtiyati tedbir, yargılama boyunca, davacı veya davalının dava konusuyla ilgili olarak, hukuki durumunda meydana gelebilecek zararların önlenmesi için öngörülmüş ve geçici nitelikteki hukuki korumadır. Bu yolla, dava konusu hak veya hukuki ilişki, taraflarca yargılama sonuçlanmadan ve hatta davadan önce güvence altına alınmaktadır.¹ Kambyo senetlerinin zıyayı sebebiyle iptali prosedüründe geçerli olan ödeme yasağı kurumu ise kıymetli evrak hukukuna özgü bir geçici hukuki korumadır.² İradesi dışında elinden çıkan senetteki hakkını korumak isteyen hamil, iptal kararından önce senet bedelinin muhatap (borçlu) tarafından geçerli bir şekilde ödenmesine bu yolla engel olmaktadır. Zira bu önleyici tedbirler alınmaz ise, muhatabın şeklen hak sahibi olan hamile ifade bulunması ile asıl hak sahibi hamilin zarara uğraması söz konusu olacaktır. Senet bedeli, borçlunun hilesi veya

¹ Saim Üstündağ, İhtiyati Tedbirler (Geçici Hukuki Himaye -Koruma- Önlemleri), Fakülteler Matbaası, İstanbul 1981, s. 1. Nevhis Deren-Yıldırım, Haksız Rekabet ve Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukukunda İhtiyati Tedbirler, Alkım Yayınları, İstanbul 1999, s. 2. Hakan Pekcanıtez/Oğuz Atalay/Muhammet, Özekes, Medenî Usûl Hukuku, 8. Bası, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2020, s. 568. H.Yavuz Alangoya/M. Kamil Yıldırım/Nevhis Deren-Yıldırım, Medenî Usul Hukuku Esasları, 4. Bası, İstanbul 2004, s. 438. Baki Kuru, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku, 15. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2016, s. 700. Muhammet Özekes, İcra İflas Hukukunda İhtiyatî Hâciz, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1999, s. 36. İlhan E. Postacıoğlu, Medenî Usul Hukuku Dersleri, 6. Bası, İstanbul 1975, Vedat Kitapçılık, s. 487. M. Necmeddin Berkin, Tatbikatçılara Medeni Usul Hukuku Rehberi, Filiz Kitabevi, İstanbul 1981, s. 506. Vural Seven, “Kıymetli Evrakın Halinde Uygulanabilecek Önleyici Tedbirler”, *İzmir Barosu Dergisi*, S. 4, İzmir 1996, s. 9.

² Fırat Öztan, Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Bası, Yetkin Yayınevi, Ankara 1997, s. 288. Hayri Domanic, Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi-IV, Eskin Matbaası, İstanbul 1990, s. 434, dn. 1. Hasan, Pulaşlı, Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 7. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2019, s. 111. Fahiman Tekil, Kıymetli Evrak Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul 1980, s. 67. Seven, Tedbir, s. 10.

ağır kusuru olmaksızın senedin şekli hamiline ödenmekle, borçlunun sorumluluğu ortadan kalkacaktır (TTK m.646/2).

Ödeme yasağı bir mahkeme kararı olarak, muhatabın kendisine senedi ibraz eden şekli hamile karşı ödeme yapmasına engel olmaktadır. Dolayısıyla teminat amaçlı bir geçici hukuki korumadır.³ Kambyo senetlerini konu alan davalarda, genel geçici hukuki koruma türü olarak çeşitli amaçlarla ihtiyati tedbir kararları verilebilir. Ancak ihtiyati tedbir yoluyla verilen bu kararlar TTK m. 757’de yer alan ödeme yasağından farklıdır.⁴ Söz konusu kararlar HMK m. 389 vd. yer alan ihtiyati tedbir kurumunun kambyo senetleri hakkında uygulanmasından ibarettir. Oysa, TTK’da düzenlenen ödeme yasağı kambyo senedi iradesi dışında elinden çıkan hamilin elde etmek istediği iptal kararının uygulanmasını temin eden kendine özgü bir geçici hukuki korumadır. Bu nedenle ödeme yasağı hakkında önce TTK’nın ilgili hükümleri TTK’da özel hüküm bulunmayan konularda, tamamlayıcı olarak geçici hukuki korumaların genel hükümlerini oluşturan ihtiyati tedbirlere dair HMK m. 389 vd. uygulanacaktır.

B. Ödeme Yasağı Talebinde Bulunabilecek Kişiler

Ödeme yasağı talebinde bulunabilecek kişi TTK m. 757’de iradesi dışında polişe elinden çıkan kişi olarak ifade edilmiştir.⁵ Bu ifadeden

³ Hanife Öztürk (Dirikkan), Kıymetli Evrakın Ziyat ve İptali, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1990, s. 23. Teminat amaçlı tedbirlerin genel karakteristik özelliği bu tedbirlerin malın muhafaza edilmesini amaçlamasıdır. Bu yüzden uyumsuzluk konusunun devri, üzerinde aynı hak tesis edilmesini veya tahrip edilmesinin önüne geçilmeye çalışılır (Üstündağ, s.16). Seven, Tedbir, s.10.

⁴ Örneğin çeki konu alan ve İİK m. 72 uyarınca takipten önce açılan menfi tespit davalarında, davacının talebi üzerine mahkeme çekin muhatap banka tarafından ödenmemesi yönünde men kararı verebilmektedir. Belirtmek gerekir ki, İİK m. 72 uyarınca bu yönde bir men kararı verilmesi mümkün değildir. Ancak uygulamada haksız olarak başvuru olan bu tedbir kararları, çalışma konumuzu oluşturan ödeme yasağından farklıdır. Bu iki kararın karıştırılmaması gerekmektedir.

⁵ “Davacı vekili, müvekkilinin lehdarından ciro yoluyla aldığı 4 adet çekin gömlek cebinde çamaşır makinasında yıkanması nedeniyle tamamen zayii olduğunu, çek bedellerinin haricen çek lehdarına ödenme ihtimali bulunduğunu ileri sürerek, çeklerin iptali ile aynı miktarda çeklerin müvekkiline verilmesine veya bedelinin ödenmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir. Mahkemece, iddia ve dosya kapsamına göre, TTK’nın 757 ve devamı maddelerinde tanımlanan zayi hükümlerinin çekin tamamen yok olması halini değil, çekin hamilin rızası dışında elinden çıkması halini düzenlemesi nedeniyle davacının bu madde hükümlerine dayalı olarak zayi nedeniyle çek iptali talep edemeyeceği gibi, talebinin niteliği itibari-

hareketle ödeme yasağı talebinde bulunabilmek için kişi senedin zilyedi olmalıdır.⁶ Zilyetlik şartına ek olarak bu kişinin aynı zamanda kambyo senedinin zayı olduğu veyahut ziyay meydana geldiği anda senet üzerinde hak sahibi olması da gerekir.⁷ Senet üzerinde intifa

le davanın hasımsız olarak açılmayacağı gerekçesiyle, davanın usulden reddine karar verilmiştir. Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir". Yargıtay 11. HD 2013/14159E., 2014/2328K., 11.02.2014, (www.sinerjimevzuat.com.tr). Burada tamamen zayı olma söz konusu olduğundan iptaline karar verilmesi gerekir, ancak hak tehlikede olmadığından, hukuki yarar yokluğundan ödeme yasağı verilmesine gerek yoktur.

6

7

Öztan, s. 289.

Öztan, s. 289. Pulaşlı, s. 111. Öztürk (Dirikkan), s. 23. Özkan Gültekin, Kıymetli Evrakın Ziyai ve İptali, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020, s. 134. Yargıtay da sadece zilyet olmanın yeterli olmadığı görüşünü benimsemiştir. "Dava, zayı nedeniyle çek iptali istemine ilişkindir. Kıymetli evrakın kaybi halinde iptal kararı verebilmek için, bu hususun senedin ziyai öğrenildiği esnada senet üzerinde hak sahibi olan kimse tarafından talep edilmesi gereklidir. Diğer bir ifadeyle senedi ibraz edemeyen şahsın, o senette mündemiç hakkın alacaklısı olması lazımdır. Kıymetli evrak hukukunda senet üzerinde hak sahibi olmaktan anlaşılan, senede malik bulunmak veya senet üzerinde sınırlı bir ayrı hakkın sahibi olmaktır. Senet üzerindeki hak ile senetteki hak prensip itibarıyla mecburen aynı şahsa ait olduğundan senet üzerinde hak sahibi olan kimse deyimiyle sadece senedin maliki değil aynı zamanda senetteki hakkın alacaklısı ve onun yanında rehin alan ile intifa hakkı sahibi veya bunların temsilcisi de kastedilmektedir. Senetteki hakkın sahibi bulunmayan, intifa hakkı sahibi olmayan veya rehin hakkı alacaklısı sıfatını taşımayan bir kimsenin iptal davası açma hususunda dava ehliyeti yoktur. Özellikle; sadece zilyet durumundaki şahsın veya borçlunun iptal davası açması mümkün değildir. Somut olayda davacının; üç adet çekin babası tarafından muhafaza amacıyla kendisine verildiğini beyan etmiş olması ve dava sırasında ortaya çıkan çeklerde meşru hamilin davacının babası bulunması karşısında, dava konusu çeklerin sadece zilyedi olduğu anlaşılmaktadır. Davacı tarafından senedin iptalini talep edebilecek şahıslardan biri olduğu hususunda bir iddia bulunulmadığı gibi bu yönde dosya kapsamında bilgi ve belgeye de rastlanılmamıştır. 6100 sayılı HMK'nın 114. maddesi uyarınca dava ehliyeti dava şartı niteliğinde olup mahkemece davanın her aşamasında resen gözetilmesi gerekli hususlardandır. Yukarıda yapılan açıklamalar uyarınca iptali talep edilen çeklerin sadece zilyedi olduğu anlaşılan davacının dava ehliyetinin bulunmadığı gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış kararın bu nedenle bozulması gerekmektedir". Yargıtay 11. HD, 2014/18906E., 2015/4369K., 30.03.2015, (www.sinerjimevzuat.com.tr). "Yargıtay Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyumsuzluk çekin tahsili için ibraz edildiği bankanın çek iptali davası yönünden vekil hamil mi, yoksa muhatap mı olduğu ile varılacak sonuca göre bankanın çek iptali davası açmakta hukuki yararının bulunup bulunmadığı noktalarında toplanmaktadır. Davaya konu istem, çek iptaline ilişkin bulunmakla öncelikle ilgili yasal düzenlemelerin irdelenmesinde yarar bulunmaktadır. ... Anılan maddeler uyarınca, çekin iptaline ilişkin dava açma hakkı çeki kaybeden hamile aittir. Çekin hamili çekin iptal davasını olumlu şekilde sonuçlandırdıktan

hakkı kurulmuşsa intifa hakkı sahibi; rehin hakkı kurulmuşsa, rehin hakkı sahibi; senedi tahsil cirosu ile devralan hamil de ödeme yasağı talebinde bulunabilir.⁸ Yargıtay da kambiyo senedini tahsil cirosu ile devralan hamilin kambiyo senedinin iptali ve ödeme yasağı isteminde bulunma hakkı olduğunu belirtmiştir.⁹ Bu kişiler kıymetli evrakın fer'i

sonra çek bedelini çekin keşidecisinden talep edebilir. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde davanın bankanın Akay şubesi tarafından açıldığı, çekin incelenmesinde davacı şubenin vekil hamil değil dava konusu çekin muhatabı olduğu ve bu çeki kendisine ibraz ve teslim edildikten sonra kaybettiği anlaşılmaktadır. Çek iptali davası açma hakkı çeki kaybeden hamile ait olup, çek hamili çek iptal davasını olumlu şekilde sonuçlandırdıktan sonra çek bedelini çekin keşidecisinden talep edebileceğinden, somut olayda davacı banka, çekin muhatabı olduğundan çeki iptal ettirmesi halinde çek bedelini çekin keşideciden talep etme imkanı bulunmamaktadır. Davacı muhatap banka müşterisi tarafından keşide edilen ve karşılıksız çıkan bu çek için ödemiş olduğu yasal yükümlülük tutarını bu ödemeyi yasal delillerle ispatlayarak müşterisinden talep edebilir. Bu talepte bulunabilmesi için çeki iptal ettirmesine gerek bulunmamaktadır ve muhatap banka, keşideci yararına ödeme yapar. Bu itibarla davacının işbu davayı açmakta hukuki yararı da yoktur. O halde, yukarıda açıklanan nedenlerle yerel mahkeme kararı usul ve yasaya uygun bulunduğundan direnme kararının onanması gerekmiştir". Yargıtay HGK 2013/11-1884E., 2015/1059K., 18.03.2015, (www.sinerjimevzuat.com.tr).

⁸ Pulaşlı, s. 111. Öztürk (Dirikkan), s. 41.

⁹ "Dava, zayi nedeniyle bono iptali istemine ilişkin olup, mahkemece, yazılı şekilde davacının meşru hamil olmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir. Ancak, dosya kapsamından, davacı bankanın iptali istenen bonoyu tahsil cirosu ile devraldığı ve vekil hamil sıfatına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Tahsil cirosu, senedin bedelinin tahsili ile buna bağlı hakları koruyucu işlemleri yapmaya yönelik temsil yetkisinin kıymetli evraka özgü bir görünüş şekli olduğundan, vekil hamil konumundaki bankanın üçüncü şahıs elindeki senedin iadesini talebe veya zayi nedeniyle iptalini istemeye hakkı vardır. Bu durumda, mahkemece, davacının aktif dava ehliyetinin bulunduğu kabul edilerek, işin esasına girilmek suretiyle karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın usulden reddine karar verilmesi doğru olmamış, kararın bozulması gerekmiştir" Yargıtay 11. HD, E. 2016/18906, K. 2017/4369, 30.03.2017, (www.sinerjimevzuat.com.tr). "Bu açıklamalar ışığında somut olaya bakıldığında, davacı dava dilekçesinde, iptalini istediği hamili olduğu bonoların tahsil amacıyla bankaya verildiğini ve banka nezdinde kaybolduğunu iddia etmiştir. Bu durumda, davacı tarafça, dava konusu bonoların hamili olduğu ileri sürülmüş olmasına göre, eldeki davayı açmakta davacının aktif husumet ehliyetinin bulunduğu gibi hukuki yararının da mevcut olduğunun kabulü gerekir. Zira, bonolarda mündemec alacak hakkının gerçek sahibi davacıdır. Bonoların, dava dışı bankaya tahsil cirosuyla verilmiş olması, davacının alacaklı sıfatını ortadan kaldırmaz. Davacı ile bonoyu tahsil cirosuyla alan dava dışı banka arasındaki ilişki, vekalet ilişkisi niteliğinde olup, banka bu bonoyu davacı adına tahsil edecek ve tahsil ettiği tutarı, vekil olarak müvekkili davacıya verecektir. O halde, bonolara bağlı alacağın gerçek sahibi olan davacının bu davayı açmakta hukuki yararı ve aktif dava ehliyeti mevcut olup, ilk derece mahkemesinin kararı ve gerekçesi isabetsiz olmuştur". BAM İstanbul 14. HD 2018/1870E., 2018/1328K., 15.11.2018, (www.sinerjimevzuat.com.tr).

zilyedir. Fer'i zilyedin de asli zilyet gibi ödeme yasağı talep etmekte hukuki yararı vardır (TMK m. 974). Fer'i zilyedin menfaatiyle senedin asli zilyedinin menfaati arasında fark bulunmadığından fer'i zilyet bu tedbirin alınmasını kendi adına isteyebilir.¹⁰ Mal sahibi hesabına zilyet olan nakliyecî (TTK m. 850), saklayan, (TBK m. 561) ve komisyoncu (TBK m. 532) da iptal talebine yetkili olduğundan ödeme yasağı talebinde bulunabilir.¹¹ Senet üzerindeki mülkiyetin elbirliği mülkiyeti olması durumunda ise, ortakların bu konuda hep birlikte talepte bulunması gereklidir. Mülkiyetin paylı mülkiyet olması halinde ise her bir malik, tek başına ödeme yasağı talebinde bulunabilir (TMK m. 693).¹²

C. Ödeme Yasağı Talebinin Şekli

TTK'nın 757'inci maddesi uyarınca, iradesi dışında poliçesi elinden çıkan kimse, ödeme ya da hamilin yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesinden muhatabın poliçeyi ödemekten men edilmesini isteyebilir. Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere, mahkeme ancak talep üzerine ödeme yasağı kararı verebilir. Bu doğrultuda kambyo senedinin zayı olduğu iddiasındaki hak sahibi, bir dilekçe ile başvurusunu yaparak ödeme yasağı talebinde bulunacaktır. Kambyo senetlerinin zayı olması halinde ödeme yasağı talebi, kamu düzenine ilişkin olmadığından mahkemece talep olmaksızın re'sen böyle bir karar verilmesi mümkün değildir.¹³ Ödeme yasağı, zayı nedeniyle iptal davasından önce istenebileceği gibi iptal davasıyla birlikte de talep edilebilir. Ancak ödeme yasağına hükmedildiği sırada poliçeyi eline geçiren kişi bilindiği takdirde TTK m. 758 düzenlemesi HMK m. 397'den iki yönüyle ayrılmaktadır. HMK m. 397/1 düzenlemesine göre ödeme yasağı kararı iptal davasından önce verilmişse, ödeme yasağı talep eden, bu kararın uygulanmasını talep ettiği tarihten itibaren iki hafta içinde iptal talebinde bulunmak ve iptal talebinde bulunduğuyla ilişkin evrakı kararı uygulayan memura ibrazla dosyaya koydurmak ve karşılığında bir belge almak zorundadır. Aksi halde ödeme yasağı kararı kendiliğinden kalkacaktır. Söz konusu iki haftalık süre zarfında iptal talebinde bulunulursa ödeme yasağı kararının

¹⁰ Öztan, s. 289. Öztürk (Dirikkan), s. 41.

¹¹ Öztürk (Dirikkan), s. 42.

¹² Öztan, s. 289. Pulaşlı, s. 111. Öztürk (Dirikkan), s. 41.

¹³ Öztan, s. 288. Öztürk (Dirikkan), s. 42. Pulaşlı, s. 111.

etkisi, aksi belirtilmediği takdirde nihai kararın kesinleşmesine kadar devam eder (HMK 397/2).

Ödeme yasağına hükmedildiği sırada poliçeyi eline geçiren kişi bilindiği takdirde mahkeme, dilekçe sahibine istirdat davası açması için uygun bir süre verir. Dilekçe sahibi verilen süre içinde davayı açmazsa, mahkeme muhatap hakkındaki ödeme yasağını kaldırır (TTK m. 758). Bu durumda istirdat davasının açılması için HMK'da belirtilen iki haftalık süre yerine mahkeme tarafından verilecek uygun bir süre içinde istirdat davası açılacaktır. İade davası açılmadığı takdirde ödeme yasağı kararı HMK m. 397/1 uyarınca kendiliğinden kalkmaz. Bu durumda TTK m. 758/2 uyarınca mahkemenin ödeme yasağının kaldırması için karar vermesi gerekir¹⁴.

Ödeme yasağı üzerine mahkeme, henüz iptal kararı vermeden, poliçede kabul eden muhatap ile bonoda düzenleyene, çeklerde çekle işleyen hesapta mevcut karşılık oranında muhatap bankaya, yeterli teminat karşılığında, senet bedelini ödeme yükümü de getirebilir (TTK m.765/1). HMK m. 392 uyarınca, ihtiyati tedbir talebinde bulunan taraf, haksız çıktığı takdirde bundan dolayı üçüncü kişilerin ya da karşı tarafın uğraması muhtemel zararları için teminat göstermek zorundadır. Ancak talep, resmî belgeye veya kesin bir delile dayanıyor ya da durum ve koşullar bunu gerektiriyorsa mahkemece gerekçesi açıkça belirtilerek teminat alınmamasına da karar verilebilir. Nitekim adli yardımdan yararlanan kişinin teminat yatırması gerekmez. Teminat, senedi iyiniyetle iktisap eden kişinin uğrayabileceği zarara bir karşılık oluşturur. Senet iptal edildiği veya senetten doğan haklar diğer bir sebeple ortadan kalktığı takdirde teminat geri alınır (TTK 765/2; HMK 382/2). Ödeme, tevdiye olduğu gibi poliçe ve bonolarda vadede, çeklerde ise ibraz süresinin gelmesi üzerine gerçekleşebilir. Çünkü poliçe ve bonolarda borçlu vadeden önce senet bedelini ödemeye, çekte de düzenleyen ibraz süresinden önce çekle işleyen hesapta karşılık bulundurmaya zorlanamaz.¹⁵

¹⁴ Kendigelen/Kırca'ya göre HMK m. 397/1'de düzenlenen genel ilkedan ayrılmak doğru değildir. Zira poliçenin iptaline ilişkin hükümler arasında ödeme yasağına hükmedildiği sırada poliçeyi eline geçiren kişinin bilindiği yani istirdat davası açmanın mümkün olduğu halin düzenlenmesi iptal kurumunun niteliği ile bağdaşmamaktadır (Abuzer Kendigelen/ İsmail Kırca, Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2019, s. 67).

¹⁵ Kendigelen/Kırca, s. 64.

Ödeme yasağı konusunda karar vermekle görevli mahkeme, asliye ticaret mahkemesidir (TTK 661/2, 757/1; HMK 382/2-(e)-b.6,390/1 ve TTK m. 4/1-a, 5/1). Yetkili mahkeme ise ödeme (ifa) veya hamilin yerleşim yeri mahkemesidir (TTK m. 757/1). Ödeme yasağı kararı bonoda düzenleyene, poliçede, poliçeyi kabul etmiş muhataba; çekteyse muhatap bankaya tebliğ edildiği anda hüküm ve sonuç yaratır.¹⁶

D. Ödeme Yasağı Kararının Hüküm ve Sonuçları

Ödeme yasağına ilişkin karar verilebilmesi için gereken şartlar, esas olarak iptal davasına benzetilmektedir. Bu nedenle hüküm ve sonuçları bakımından ödeme yasağı kararı, sınırlı bir iptal kararı niteliğindedir.¹⁷ Ödeme yasağı kararı ile senedi elinde bulunduran üçüncü kişi, artık emre yazılı senetlerde düzgün ciro zincirinin, hamiline yazılı olanlarda ise, sadece hamil olmanın yarattığı hak sahipliği karinesinden yararlanamayacaktır. Başka bir ifadeyle, ödeme yasağı kararının en önemli sonucu kıymetli evrakın en önemli özelliklerinden biri olan, senedin hak sahibini teşhis fonksiyonu ortadan kaldırmasıdır.¹⁸ Ancak borçlu mevcut yasağa rağmen ödemede bulunabilir. Borçlu, ödeme yasağı için talepte bulunan kişinin hak sahibi hamil olmadığını ispatlarsa yaptığı bu ödeme ile borcundan kurtulur. Eğer bu durumu ispat edemezse ikinci bir defa bir ödemek zorunda kalır.¹⁹ Ödeme yasağına ilişkin karar irade dışında elden çıkmış bulunan senetten kaynaklanan bütün edimleri kapsamaktadır. Ödeme yasağı kararı verilmiş olması tıpkı iptal kararı verilen durumlarda olduğu gibi, maddi hukuk yönünden ilgililerin durumunu değiştirmez. Ödeme yasağı kararı almak için mahkemeye başvurmak zamanaşımını kesmez.²⁰ Kaybedilen se-

¹⁶ Öztan, s. 291. Pulaşlı, s. 111. Öztürk (Dirikkan), s. 43.

¹⁷ Öztan, s. 291. Pulaşlı, s. 112

¹⁸ Öztan, s. 291. Matthew T. Reiter, (in) OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, Orell Füssli Kommentar, Auflage 3, Orell Füssli Verlag AG, 2016, s. 2557.

¹⁹ Jakop Höhn, (in) Basler Kommentar, Wertpapierrecht, Art. 965-1186 OR, Bucheffektengesetz, Haager Wertpapier-Übereinkommen, Art. 108a-108d IPRG, Hon-sell/Vogt/Watter (Hrsg.), Basel 2012, s. 306.

²⁰ Öztan, s. 292. Çünkü ödeme yasağı kararında ortada çekişmesiz yargı işi vardır. Bu talep üzerine yapılan yargılama bir dava değildir (Öztürk (Dirikkan), s. 45). "Dava açılması ile kastedilen, kambiyo senetleri hukukuna ilişkin bir talep dolaşısıyla yetkili mahkeme nezdinde, usulüne uygun bir davanın açılmış bulunmasıdır. Örneğin senet borçlusunun açtığı senet iptal davası zamanaşımını kesmez.

nedin üçüncü şahıslar tarafından iyiniyetle iktisabına engel olmaz.²¹

Kıymetli evrak hukuku açısından, ödeme yasağı nedeniyle muhatabın ödemede bulunmaması, usulüne uygun olarak ibraz edilen senedin ödenmemesi anlamına gelmez²². Bu itibarla, ödeme yasağı sebebiyle senedin ödenmemesi muhatabın sorumluluğuna neden olmadığı gibi müracaat borçlularının da sorumluluğuna yol açmayacaktır. Maddi hukuk açısından, ödeme yasağı kararı devam ettiği sürece senedi elinde bulunduran hamil, ödememe sebebiyle senedin asli borçlularına ve müracaat borçlularına karşı talepte bulunamaz.

Ödeme yasağı kararına karşı muhatabın ödeme yapmasının gerek hukuki gerekse de cezai sonuçları oluşacaktır. Örneğin, tedbir kararına muhalefet ederek ödemede bulunan muhatap HMK m. 398 uyarınca bir aydan altı aya kadar disiplin cezası ile cezalandırılabilir.

(TTK 669 vd.md.). Keza ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, önceki davada fazlaya ilişkin hakların saklı tutulması vs. davaları da zamanaşımını kesici nitelikte değildir. Zira açılmış bulunan davanın, HUMK'un 237. maddesindeki kesin hükme konu teşkil edecek biçimde nizalı kazaya konu edilmesi gerekir. (12.HD T. 07/04/1983-1459 E. 2701 K.).” Yargıtay 12. HD, 2012/2464E., 2012/ 21280K., 19.06.2012, (www.sinerjimevzuat.com.tr).

²¹ Öztan, s. 292.

²² “Takibin dayanağı olan 07.01.2013 keşide tarihli 125.000,00 TL bedelli diğer çekin arka yüzünün incelenmesinde ise; yasal sürede (07.01.2013 tarihinde) bankaya ibraz edildiği ve “çek hakkında Kadıköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesi’nin 2012/1506 Esas sayılı dosyasında ihtiyati tedbir olarak ödemeden men kararı olduğundan işlem yapılamamıştır” şerhinin bulunduğu, ihtiyati tedbir kararı verilen söz konusu davada alacaklının taraf olmadığı görülmektedir. 6102 Sayılı TTK’nun 808. maddesi gereğince, çek bedelinin ödenmemiş olduğunun çek arkasına şerh verilmesi ibraz edildiğinin kabulü için yeterlidir. Başka bir anlatımla çekin karşılıksız olduğunun ve ödenmeme sebebinin belirtilmesi zorunlu değildir. Bu ilkeler karşısında takibe konu çeklerde geçerli ibraz mevcut olup, çekler kambyo senedi niteliğini taşımaktadır”. Yargıtay 12. HD 2013/30921E., 2013/37175K., 25.11.2013, (www.sinerjimevzuat.com.tr). Yargıtay’a göre çekin karşılıksız olduğunun ve ödememe sebebinin belirtilip belirtilmemesinin ibraz için önemli olmamasına ilişkin gerekçesine katılmamız mümkün değildir. Aksinin kabulü bir mahkeme kararının tebdiren verdiği bir emri yok saymak anlamına gelir. Başka bir ifadeyle bir mahkemenin bir durumu ihtiyati tedbir kararı alınacak derecede riskli görmesi ve muhatabı bu konuda yasaklaması diğer ödememe hallerinden farklıdır. Zira bu durumda ödeme yasağı kararının en önemli sonucu kıymetli evrakın en önemli özelliklerinden biri olan, senedin hak sahibini teşhis fonksiyonu ortadan kalkmıştır. Bunun sonucu olarak, hamilin bu senede dayanarak hak sahibi olduğu iddiası, ihtiyati haciz ve takip başvurusunda dikkate alınamaz. Dolayısıyla senedin neden ödenmediği hususu ibraz açısından önemli bir konudur.

III. ÖDEME YASAĞI KARARINA İLİŞKİN UYGULAMADA YAŞANAN SORUNLAR

A. Ödeme Yasağı Kararı Verilirken İspat Ölçüsüne Uyulmaması

İspat ölçüsü, iddia edilen bir vakıanın, hâkim tarafından ne zaman ispatlanmış kabul edilip bu vakıaya dayanılarak karar verilebileceği; yani, hâkimin dayanılan vakıayı ispatlanmış kabul edebilmesi için gereken kanaatinin derecesini ifade eder.²³ İspat faaliyetinin ne zaman başarılı olmuş sayılacağı, ispat ölçüsüne göre belirlenir. İspat ölçüsü, bazen tam ispat olarak aranırken (ki bu durumda hâkimde tam kanaatin oluşması gerekir), bazı hâllerde yaklaşık ispat (yani tam olmasa da gerçeğe yakın derecede kanaat) yeterli görülmektedir. Bir vakıa için kesinlik sınırındaki ihtimâl derecesi kabul edilmiş ise, tam ispat; ağır basan ihtimâl derecesi kabul edilmiş ise, yaklaşık ispat söz konusu olacaktır.²⁴ Yaklaşık ispat derecesinde, asgari ölçüde de olsa ispat faaliyeti zorunludur.²⁵ Uygulamaya bakıldığında ödeme yasağı kararları, soyut iddialar²⁶ üzerinden yeterli ispat ölçüsü gerçekleşmeden verilmektedir. Daha basit bir ifadeyle kural olarak yeterli delillerle desteklenmemiş bir dilekçe ile mahkemelerden ödeme yasağı kararı alınabilmektedir. Oysa ödeme yasağı kararının verilebilmesi için talepte bulunan kişi; kendisinin “kambyo senedi hamili olduğunu” ve “bu senedin iradesi

²³ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 350. İspat ölçüsüne yönelik detaylı bilgi için bkz. Ahmet Başözen, İlk Görünüş İspatı, Adalet Yayınları, Ankara 2010, s. 112 vd. Hakan Albayrak, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat, Yetkin Yayınevi, Ankara 2013, s. 299 vd.

²⁴ Alangoya/ Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 295. Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 350.

²⁵ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 352. Yaklaşık ispat durumunda hakim, iddianın ağırlıklı ihtimal olarak doğru olduğunu kabul etmenin yanı sıra aksinin mümkün olduğu ihtimalini de göz ardı etmemektedir (Robert Furter (in) Basler Kommentar, Wertpapierrecht, Art. 965-1186 OR, Bucheffektengesetz, Haager Wertpapier-Übereinkommen, Art. 108a-108d IPRG, Honsell/Vogt/Watter (Hrsg.), Basel 2012, Art. 981 Nr.8.).

²⁶ İddia edilen bir vakıanın doğruluğunun hâkim nezdinde kabul edilmesi için aynı zamanda ispat edilmiş olması gerekir. Hiçbir iddia başlı başına ispat için yeterli sayılamaz. Hatta bir iddia ne kadar somutlaştırılıp gerekçelendirilerek inandırıcı açıklamalarla desteklense de, sadece iddia olarak varlığını korur; onun hâkim nezdinde doğru kabul edilebilmesi için, kanunun aradığı ölçüde ispatı gereklidir. Bu çerçevede bir sıralama yapılacak olursa, yalın iddia bir iddiadır; gerekçeli (veya dayanaklı) iddia da bir iddiadır. İddia ile yetinilerek karar verilemez (Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 351).

dışında elinden çıktığını” “yaklaşık olarak” ispat etmek zorundadır. (TTK m. 661/3, 663, 759/2, 760; HMK m. 390/3). Ödeme yasağı kararı için mahkemeye başvuran kişinin bu hususlarda inandırıcı olması şarttır (glaubhaft machen)²⁷.

TTK m. 759’a göre iptal isteminde bulunan kişi, poliçe elinde iken zıyaa uğradığını inandırıcı bir şekilde gösteren delilleri mahkemeye sağlamak ve senedin bir suretini ibraz etmek veya senedin esas içeriği hakkında bilgi vermekle yükümlüdür. Bu hükümden hareketle yaklaşık olarak ispat edilmesi gereken iki temel husus vardır. Bunlardan ilki senet üzerinde hak sahibi olunduğu, ikincisi ise senedin zayi edildiğidir. Bu iki hususun ispatı, hiç kuşkusuz, hak sahibi olunan ve zayi edilen senedin kıymetli evrak niteliğine sahip olduğunun ispatını da gerektirmektedir. Bunun için senedin bir sureti ibraz edilmesi veya senedin esas içeriği hakkında bilgi verilmelidir (TTK 759/2). Senedin suretinin ibrazı, zayi olunan senedin kıymetli evrak olduğu ve onun üzerinde hak sahibi bulunulduğu hususundaki yaklaşık ispat için yeterlidir. Suret ibraz edilemiyorsa senedin esas içeriği hakkında bilgi verilmelidir. Verilecek bilgiler sayesinde senedin bireysel nitelik ve özellikleri (somut biçimde) belirlenebilmelidir. Mahkemeye senedin fotokopisinin sunulması da ispat konusunda büyük kolaylık sağlayacaktır.²⁸ Yargıtay, bu durumda, davacının mahkemeye olumlu bir kanaat verecek kadar delil sunulmasının yeterli olduğunu kabul

²⁷ Höhn, s. 305. Öztan, s. 289. Yaklaşık ispat için Alman ve İsviçre hukuklarında genellikle kullanılan ifade “Glaubhaftmachung” ifadesidir. Özkes’e göre “az çok kanaat uyandırma”, kelime olarak “Glaubhaftmachung” ifadesini daha fazla karşılamaktadır. Ancak bu ifade teknik bir terim olamaz. Çünkü kanaat uyandırma zaten ispat anlamına gelmektedir. Az çok deyiminin ise ispat olarak teknik bir terimi karşılaması güçtür. Burada ispat bakımından temelde ikili bir ayrım yapılabilir. Hâkimde uyandırılan kanaat ya tam bir kanaattir veya tam bir kanaat olmamakla birlikte ispatına çalışılan vakıyı kuvvetle muhtemel göstermektedir. Bu ihtimalin derecesi değişebilir, ancak henüz tam kanaat uyandırılmasına yetmemektedir. Tam kanaat uyandırmanın sonucu olarak tam ispat ve yaklaşık bir kanaat uyandırmanın sonucu olarak da yaklaşık ispattan söz edilebilir (Özkes, s. 220).

²⁸ Kendigelen/Kırca, s. 66. Haklılığın yaklaşık olarak ispat edilmesi ile iddiaların mahkemece inandırıcı bulunması aynı şeylerdir. İptal isteminin kabulünde de aynı şartın aranması zıyain niteliğinden kaynaklanmaktadır. Gerçekten, senet üzerinde hak sahibi olma ve senedi zayi etme iddialarının tam olarak ispatı çoğu kez mümkün değildir. Bu yüzden iptal isteminin kabulünde yaklaşık ispat (kuvvetle muhtemel görme, inandırıcı bulma, yaklaşık kanaat) yerine tam ispat yapmak iptal kurumunu işlevsiz kılacaktır (Kendigelen/Kırca, s. 65).

etmektedir. Zira aksinin kabulü ile davacının daha fazlasını ispata zorlanması, zayı nedeniyle kıymetli evrak iptali hükümlerinin uygulanmasını imkânsız hale getirecektir.²⁹ Öğretide ödeme yasağı kararı verilmesi bakımından aranılacak ispat ölçüsünde hâkimin iptal davasına nazaran daha az talepkâr olması gerektiği ifade edilmektedir.³⁰

Kıymetli evrakın iptali işi bir çekişmesiz yargı işidir (HMK m. 382/e-6)³¹. Burada mahkeme, kararını ilgililer arasında mevcut herhangi bir

²⁹ “Dava, zayı nedeniyle kıymetli evrakın iptali istemine ilişkin olup, mahkemece, iptali istenen senedin, davacı elinde iken, rızası dışında ziyaa uğradığı yönünde inandırıcı delil bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Zayı nedeniyle kıymetli evrakın iptalini isteyebilmek için gerekli olan şartlardan birisi de senette mündemiç olan hakkın varlığını sürdürmesidir. Somut olayda davacı tarafından, dava konusu senedin kaybedildiği ileri sürülmüş ve anılan senedin esas içeriği hakkında bilgi sunulmuştur. Esasen hasımsız olarak açılan ve kesin hüküm niteliği de taşımayacak olan bu türden davalarda, davacının mahkemeye olumlu bir kanaat verecek kadar delil sunulmasını yeterli saymak gereklidir. Aksinin kabulü ile davacının daha fazlasını ispata zorlanması, zayı nedeniyle kıymetli evrak iptali hükümlerinin uygulanmasını imkânsız hale getirecektir. Kaldı ki, dava sırasında yapılacak olan ilanlar sonucunda, hak sahipleri varsa ortaya çıkabilecek ve kendilerine karşı istirdat davası açılacak ya da hak sahipleri tarafından hasımlı olarak açılacak bir dava ile, çek iptali kararının iptali talep edilebilecektir. Dolayısıyla mahkemeyi tereddüte sevk eden hususlar, esasen anılan davalarda tartışılacaktır”. Yargıtay 11. HD, 2016/18906E., 2017/4369K., 30.03.2017. “Dava, çekin zayı nedeniyle iptali davası olup, bu davanın hamil tarafından açılması gerektiği hususu tartışmasızdır. Bu kapsamda, davacının çekin hamili olduğunu yaklaşık olarak ispatı ve bu hususunun iddiasını yeterli saymak gerekir. Aksinin kabulü ile davacının daha fazlasına zorlanması zayı nedeniyle çek iptali hükümlerinin uygulanmasını imkansız hale getirecektir” Yargıtay 11. HD, 2014/6701E., 2014/12060K., 25.06.2014. Aynı yönde Yargıtay 11. HD, 2013/14718E., 2014/2907K., 19.02.2014. Yargıtay 11. HD, 2014/1130E., 2014/8954K., 12.05.2014, İstanbul BAM 13. HD 2018/34E., 2018/67K., 24.01.2018, (www.sinerjimevzuat.com.tr).

³⁰ Höhn, s. 305.

³¹ Türk hukukunda çekişmesiz yargı ile ilgili temel başvuru kaynağı olan Kuru’nun Nizasız Kaza adlı eserinde çekişmesiz yargıya ilişkin kıstaslar şöyle tanımlanmıştır:

“Hukuki kazanın bir nev’i olan nizasız kaza objektif hukukun, müstakil mahkemelerce, aşağıdaki dört kıstastan birine veya bir kaçına göre bu kazaya giren işlere tatbik edilmesidir:

-İlgililer arasında ihtilaf olmayan haller “ihtilaf yokluğu” kıstası.

-İlgililerin hususi şahıslara karşı dermeyanı kabil subjektif haklarının bulunmadığı haller “subjektif hakkın yokluğu” kıstası.

-Hakimin re’sen harekete geçtiği bütün haller “re’sen harekete geçmek” kıstası.

-Hususi hukuk münasebetlerinin yeni şekiller alması, tesisi, inkişafı, değiştirme ve kaldırılmasında ve bu hukuk münasebetlerine henüz vaki olmamış ve fakat istikbalde vukuu muhtemel olan tecavüzlerin önlenmesinde, alakadarların mahkemece himaye edilmesi icap eden haller “inşai-önleyici tesir” kıstasları.” Baki

uyuşmazlık hakkında vermemektedir.³² Çekişmesiz yargıda delillerin toplanmasında hâkimin kendiliğinden araştırma ilkesi geçerlidir. Bu ilke gereğince hâkim, sadece yargılama bakımından önemli olan malzemeyi kendi düşüncesi ve sorumluluğu çerçevesinde tayin etmekle kalmayıp, aynı zamanda bu yargılama malzemesinin aydınlatılması için gerekli gördüğü ispat araçlarına da kendiliğinden başvurur. Mahkeme ilgililerden bağımsız olarak, isteğin maddi temelini tamamen aydınlatacak, gerekli tüm maddi vakıaları ve ispat araçlarını yargılamaya getirecek ve inceleyecektir.³³ Kendiliğinden araştırma ilkesinin bir sonucu olarak, çekişmesiz yargıda hâkim ilgililerin gösterdikleri delillerle ve ikrarla bağlı değildir; ispat yüküne ilişkin kurallar uygulama alanı bulmaz; tanıkla ispat yasağı hakkındaki hükümler uygulanmaz.³⁴

Kıymetli evrakın iptali kurumuna benzer bir kurum TTK m. 82/7’de düzenlenmiştir. Buna göre “*bir tacirin saklamakla yükümlü olduğu defterler ve belgeler; yangın, su baskını veya yer sarsıntısı gibi bir afet veya hırsızlık sebebiyle ve kanuni saklama süresi içinde zıya uğrarsa tacir zıya öğrendiği tarihten itibaren on beş gün içinde ticari işletmesinin bulunduğu yer yetkili mahkemesinden kendisine bir belge verilmesini isteyebilir. Bu dava hasımsız açılır. Mahkeme gerekli gördüğü delillerin toplanmasını da emredebilir*”.

Hükümde ticari defterlerin zıyaı nedeniyle mahkemeden istenilecek zayi belgesinin çekişmesiz yargı işi olduğu ve bu konuda mahkemenin gerekli gördüğü delillerin toplanmasını emredebileceği hususunun açıkça düzenlendiği görülmektedir. Bunun sonucu olarak hâkim, bilhassa ilgililerce ileri sürülen ve defter ve belgelerin zayiine neden olan olayların doğruluğu hakkında nasıl kanaat elde edilebileceği hususunda tamamen serbesttir. Hâkim, durumun aydınlanması

Kuru, Nizasız Kaza, Ankara 1961, s. 39, (Nizasız Kaza).

³² Üstündağ, s. 33. Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 33. Cenk Akil, “Vesayete İlişkin Olanlar Dışında Türk Medeni Kanunu’nda Yer Alan Çekişmesiz Yargı İşleri”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.62 (4), Ankara 2013, s. 931.

³³ Yavuz Alangoya, *Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanması İlişkin İlkeler*, İstanbul 1979, s. 3. Ayrıca Alman hukukunda bu ilkenin anlamı için bkz. Bernd Klüsener, *Freiwillige Gerichtsbarkeit*, Köln 1987, s. 3 ve 49. Johannes Bärmann, *Freiwillige Gerichtsbarkeit*, Berlin-Heidelberg-New York 1968, s. 103.

³⁴ Kuru, Nizasız Kaza, s. 167-169. Ali Cem Budak, “Türk Hukukunda Çekişmesiz Yargı”, *Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı-IV*, Ankara 2005, s. 170.

için gerekli gördüğü bütün ispat vasıtalarına resen başvurabilir. İlgili tacirin iddia ve beyanları ile ve getirdiği ispat vasıtalarıyla bağlı olmayan mahkeme, durumun gerektirdiği başkaca vakıa ve delilleri serbestçe arayıp bulmaya resen yetkili ve mecburdur.³⁵ Bu çerçevede örneğin mahkeme kendisinden yangın gerekçe gösterilerek zayi belgesi istenmesi durumunda, ilgili itfaiyeye veya karakola bu husustaki düzenlenen rapor vs. için doğrudan başvurabilmek yetkisine sahiptir. Yine mahkeme defterlerin zıyayına ilişkin iddiaların doğruluğunu değerlendirebilmek için, teknik bilgiye ihtiyaç varsa, kendiliğinden bilirkişi de atayabilir. Mahkeme keşif yapılmasına da resen karar verir. Ayrıca gerek keşif sırasında gerekse keşif dışında olayın gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin tanık da dinleyebilir.³⁶

Sonuç olarak kanaatimizce ödeme yasağı kararının verilmesi sürecinde talepte bulunan TTK m. 759 gereği senet elinde iken zıyaa uğradığını inandırıcı bir şekilde gösteren delilleri mahkemeye sağlamak ve senedin bir suretini ibraz etmek veya senedin esas içeriği hakkında

³⁵ "TTK'nın 68. maddesine dayalı hasımsız olarak açılan zayi nedeniyle iptal davaları sonuçları itibarıyla sadece davacı tarafı değil davada taraf olmayan kim-seler bakımından da sonuç doğuran dava türlerinden olduğundan, mahkemece bu tür davalarda yapılacak incelemeler, sadece davacı tarafın iddia ve delilleri ile sınırlandırılmamalıdır. Dairemizin yerleşik uygulamasına göre, TTK'nın 68. maddesinde yazılı afet kavramına davacıya kusur izafe edilemeyecek olan ve irade dışında meydana gelen olayların girebileceği, tacirin belgelerini muhafazada gerekli dikkat ve özeni göstermesi, tasdike tabi defterlerin tasdik edilip edilmediğinin ilgili noterden, defterler hakkında soruşturma bulunup bulunmadığının ilgili vergi dairesinden sorulması, davayı açanın defter tutmakla yükümlü tacir olup olmadığının ve iddia edilen olayın meydana geldiği yerin tacirin faaliyet-te bulunduğu yerlerden olup olmadığının araştırılması, ticaret sicil kayıtlarının celbedilmesi sonuçta mahkemenin olayın şüpheden uzak bir şekilde meydana geldiğine kesin kanaat getirmesi gerekmektedir". Yargıtay 11. HD 2000/7371E., 2000/8995K., 16.11.2000, (www.sinerjimevzuat.com.tr).

³⁶ "Dava, bir kısım şirket defterlerine ilişkin zayi belgesi verilmesi istemine ilişkin olup, mahkemece yazılı gerekçelerle davanın reddine karar verilmiştir. Dava konusu şirket genel kurul toplantı ve müzakere defteri ile ortaklar pay defterlerinin iş değişikliği sırasında yapılan tadilatlar sırasında su borularının patlaması neticesinde anılan defterlerin zarar gördüğü hususu maddi bir olgu olup, bu durum tanıkla ispat edilebilecek olmasına göre mahkemece davacı tarafından bildirilen tanıkların dinlenilip sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yanılıklı gerekçelerle karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın davacı yararına bozulmasını gerektirmiştir". Yargıtay 11. HD, 2016/6393E., 2018/698K. 25.01.2018, (www.sinerjimevzuat.com.tr). Ticari defterlerin zıyayı için bkz. Oruç Hami Şener, "Ticari Defterlerin Ve Belgelerin Saklanması, Zıyayı, Zayı Belgesi, Böyle Bir Belgenin Alınması Ve Alınmamasının Hüküm Ve Sonuçları", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S.1, 2004, s. 233-294.

bilgi vermekle yükümlü iken, mahkeme de ödeme yasağı talebinin bir çekişmesiz yargı işi olması nedeniyle talep ile ilgili delilleri kendiliğinden araştırmakla yükümlüdür. Bu kapsamda talep sahibinin sunduğu delillerin yanında kendisinin de uygun gördüğü delilleri toplamalıdır. Sonrasında toplanan bu delilleri yaklaşık ispat kuralları çerçevesinde değerlendirmeli ve sonucuna göre karar vermelidir.

B. Ödeme Yasağı Kararı Verilirken Tevdi Yerinin Gösterilmemesi

TTK m. 757/2'ye göre mahkeme ödeme yasağı kararında vadenin gelmesi üzerine, borçluya veya muhatap bankaya, senette mündemic hakkı tevdi etmeye izin verir ve tevdi yerini gösterir. Tevdi yeri olarak uygulamada genellikle bir banka olmaktadır. Tevdi kararının mahkemece re'sen mi yoksa borçlunun talebi üzerine mi verileceği hususu öğretide tartışmalıdır. Bu konuda iki görüş bulunmaktadır. Bir görüşe göre, tevdi kararı ancak borçlunun talep etmesi üzerine verilebilir.³⁷ Mahkeme talep olmadan re'sen tevdi kararı veremez. Öztan'a göre borçlu senet bedelini kendi nezdinde saklamayı tehlikeli görüyorsa böyle bir izin talebinde bulunabilir.³⁸ Zira borçlu ödeme yasağı kararının kendisine tebliğinden itibaren hak sahibi belirleninceye kadar borcunu kimseye ifa edemeyeceği için vadesi gelmiş borcundan bir an önce kurtulmak isteyebilir.³⁹

Diğer görüş ise mahkemenin talep olmasa bile re'sen tevdi yerini belirlemesi gerektiğini ileri sürmektedir.⁴⁰ Bu görüşü savunanlardan *Poroy/Tekinalp*'e göre TTK m. 757/2 hükmü hak sahibi olan alacaklı ile senedi elinde tutan kişi arasındaki uyuşmazlığın ya da senet kaybolduğu takdirde bir süre devam edecek olan iptal işlemlerinin borçlunun durumunu ağırlaştırmaması için haklı olarak konulmuştur. Bu nedenle mahkeme kararında borçluya vade geldiği takdirde borcunu tevdi etmeye izin vermek ve tevdi yerini tayinle yükümlüdür.⁴¹ *Domaniç*, mahkemenin

³⁷ Yaşar Karayalçın, *Ticaret Hukuku III, Ticari Senetler (Kambiyo Senetleri)*, 4. Baskı, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 1970, s. 370. Öztan, s. 290. Pulaşlı, s. 111. Öztürk (Dirikkan), s. 45. Erol Ertekin/İzzet Karataş, *Uygulamada Ticari Senetler*, Turhan Kitabevi, Ankara 1998, s. 40. Gültekin, s. 143.

³⁸ Öztan, s. 290.

³⁹ Öztürk (Dirikkan), s. 45.

⁴⁰ Reha Poroy/Ünal Tekinalp, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 23. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2019, s.129. Domaniç, s. 52. Kınacıoğlu, s. 72. Şimşek s. 31.

⁴¹ Poroy/Tekinalp, s. 129.

re'sen tevdi yerini tayin edeceğini, kararda gösterilmemiş ise, müracaat sahibinin veya muhatapın talebi üzerine ayrıca tespit edileceğini belirtmiştir.⁴² Kınacıoğlu, tevdiye izin vermek açısından borçlunun özel bir talebinin bulunmasına gerek olmadığını, çünkü açılacak davanın hasımsız olduğunu ve borçlunun davaya taraf olmadığını; ayrıca borçlunun senet bedelini tevdiinde menfaati bulunduğunu ifade etmektedir.⁴³ Şimşek ise borçlunun vadesi gelen senedi ödeme yükümlülüğünün devam ettiğini ve bu bedelini nereye ödeyeceğini bilmesinin önemli olduğunu bu nedenle borçlunun talebi olmadan mahkemenin tevdi yerini tayin etmesi gerektiğini belirtmektedir.⁴⁴

Ödeme yasağı kararında muhatap senet bedelini, kendisine karşı başvuran hamile ödeme konusunda geçici nitelikteki bir yasak altında bulunmaktadır. TTK, bu yasak çerçevesinde ortaya çıkan sorunları menfaatler dengesine uygun olarak çözebilmek için TTK m. 757/2'de önemli bir kurala yer vermiştir: *"Mahkeme ödeme yasağı kararı verirken, muhataba senet bedelini tevdi etmesine izin vererek, tevdi yerini tayin eder"*. Kanun metninin lafzına bakıldığında *"tevdi yerini tayin eder"* ibaresinden düzenlemenin emredici olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle kanatimizce mahkemenin meşru hamilin haklarını korumak ve mağduriyeti önlemek amacıyla re'sen tevdi kararı vermesi gerekmektedir. Oysa uygulamada mahkemelerin çoğunluğu ödeme yasağının tamamlayıcı niteliğinde bulunan bu düzenleyici tedbir hakkında herhangi bir karar vermemektedir. Muhatabın senet bedelini tevdi etmesine karar verilmeden, hükmedilen ödeme yasağı bu geçici hukuki korumanın menfaatler dengesine aykırı hale gelmesine sebep olmaktadır.

TTK m. 757/2 hükmü poliçeye ait olduğundan hükmün çekte çekin niteliğine uygun olarak uygulanması söz konusu olacaktır. Çünkü poliçede muhatap asıl borçlu durumunda iken çekte muhatap borçlu konumunda değildir. Bu nedenle mahkeme vereceği ödeme yasağı kararında, muhatap bankanın ödemedi kaçınmasına karar vermesinin yanında, aynı zamanda çek hamilinin de haklı olabileceği ve bu nedenle korunması gerektiği düşüncesiyle karşılığı bulunan çek bedelini bloke bir hesaba almasını da emretmelidir.⁴⁵

⁴² Domaniç, s. 52.

⁴³ Kınacıoğlu, s. 72.

⁴⁴ Şimşek, s. 44.

⁴⁵ Vural Seven, "Çek Kesidicisinin TTK m. 711/3'e Göre Verdiği Ödemedi Men Talimatının Hukuki Niteliği Ve Ceza Kovuşturmasına Etkisi", *Türkiye Barolar Bir-*

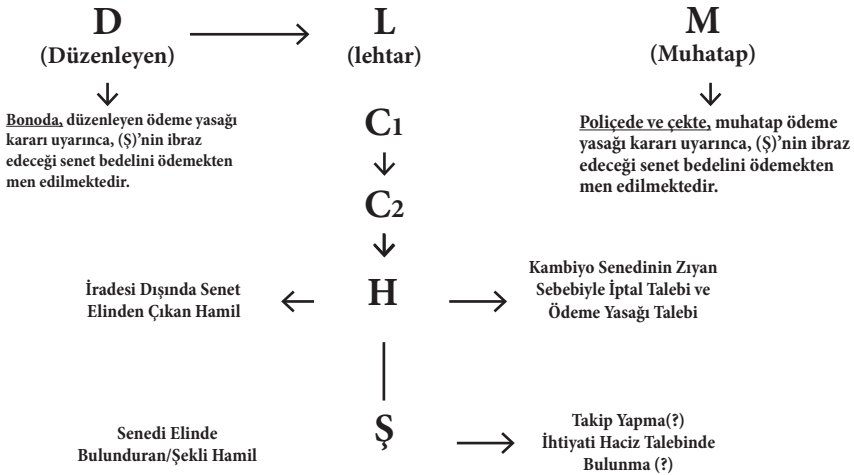
C. Ödeme Yasağı Kararının İhtiyati Haczi ve İcra Takibini Engellememesi

Kıymetli evrak hukuku açısından, ödeme yasağı nedeniyle muhatapın ödemede bulunmamasının, usulüne uygun olarak ibraz edilen senedin ödenmemesi anlamına gelmediğini daha önce ifade etmiştik. Bu durumun takip hukuku bakımından sonucunu ise, şekli hamilin kambyo senetlerine mahsus takip yoluna başvuramaması oluşturur. Çünkü bu halde, şekli hamilin elindeki senet, onun alacaklı olduğunu gösteren bir belge niteliğinde değildir. Oysa uygulamada ödeme yasağına rağmen senedin ödenmemesine, “*senet usulüne uygun olarak ibraz edilmiş ve borçlu tarafından ödenmemiş*” gibi bir sonuç bağlanmaktadır. Bu şekilde senedin ihtiyati hacze ve kambyo senet-

liği Dergisi, S. 70, Ankara 2007, (Çek), s. 287. “Dava; zayi nedeniyle kıymetli evrak iptaline yönelik bir dava olup, istinaf açısından uyumsuzluk konusu davada tevdi mahalli tayini koşullarının oluşup oluşmadığı, mahkemece verilen kararın, yasa ve usule uygun olup olmadığı noktasındadır. Zayi olduğu öne sürülen kıymetli evrak bir çek olup, 6102 sayılı TTK’nın 818/1-s.maddesinin yollamasıyla iptal davasında uygulanması gereken, önleyici önlemlere ilişkin TTK’nın 757/2. maddesine göre: Mahkeme, ödemeyi men eden kararında muhataba, vadenin gelmesi üzerine poliçe bedelini tevdi etmeye izin verir ve tevdi yerini gösterir. Poliçe üzerinden yapılan bu düzenlemede belirtilen muhatap, poliçeyi ödeyecek olan kişi olup, çekte ödeyecek olan kişi ise borçlu keşidecidir. Çekte keşideci borçlu ödemesini muhatap banka nezdindeki hesabından yapmaktadır. Mahkeme talebin borçlu tarafından yapılması gerektiği gerekçesiyle talebi reddetmiştir. Yukarıda belirtilen yasa hükmünde, zayi nedeniyle iptal davası açanın (hamil) mahkemeye başvurusu üzerine ödemeyi men kararında senet borçlusunun vadesi geldiğinde ödemeyi nereye yapacağını belirleyerek bunu da borçluya bildirmesi öngörülmüştür. Davacı hamilin iptal davasında tensiple ödeme yasağı kabul edilerek muhatap bankaya ödeme yapmaması hususunda yazı yazılmıştır. Buna rağmen davaya konu çekin dava tarihinde ibraz tarihi geçmiştir. Çek, 31.01.2019, dava tarihi ise 12.02.2019’dur. TTK’nın 757/2.maddesinde poliçe esas alınarak yapılan düzenlemenin çeke uyarlanması özel bir durum bulunmaktadır. Çekte borçlu keşideci, alacaklı hamile ödemeyi çekte yazılı muhatap banka nezdindeki hesabından yapmaktadır. Poliçede borçlu muhatap, hamilin kim olduğunu bilemez. Muhatap resmi bir kurum olmayıp poliçenin keşidecisine olan borcunu, poliçe karşılığı ödeyerek borcundan kurtulmaktadır. Bu anlamda poliçenin tevdi mahallinin tayini poliçe için gerekli bir durum olmakla birlikte çekte keşideci borçlu muhatap banka nezdindeki hesabında çek karşılığını bulundurmamak zorundadır. Yani çekin keşidecisinin çek hesabının bulunduğu bankada çekin karşılığını bulundurması yeterli olup çek keşidecisi açısından tevdi mahalli her halükarda muhatap bankadır. Dava konusu olayda çekin ibraz süresi geçmiştir. İbraz süresi geçmiş bir çek için keşideciyi çek bedelini tevdi etmeye zorlama anlamına gelecek tevdi mahalli tayini talebi ve geçmişe dönük olarak keşidecinin muhatap bankada çek bedelini yatırması yönünde karar verilmesi çekin hukuki niteliklerine uygun ve geçerli değildir” İstanbul BAM 13. HD 2019/1006E., 2019/985K., 10.07.2019.

lerine mahsus takip yoluna konu edilmesi mevcut düzenlemeye aykırı sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Kanaatimizce ödeme yasağı kararı mevcutken senet hakkında ihtiyati haciz kararı verilmesi ve senedin icra takibine konu edilmesi hukuka aykırıdır. Şöyle ki; ödeme yasağı veren mahkeme borçluya “*ödeme!*” derken, ihtiyati haciz kararı veren mahkeme ya da icradan yollanan ödeme emri borçluya “*öde!*” demektedir. Bu durumda senede ödeme yasağı koyan mahkemenin “*ödeme!*” demesinin amacı açıklanmalıdır.

İradesi dışında senet elinden çıkan davacı iptal davasında, senedin gerçek hamili olduğunu, senedi ibraz etmesi muhtemel kişinin ise şeklen hamil olarak gözüксе de gerçek hamil olmadığını iddia etmektedir. Dolayısıyla iptal davası kabul edilirse iptal kararı borçluya/muhataba ibraz edilmek kaydıyla, davacıya ödeme yapılabilecektir. Burada belirsiz olan husus gerçek hamilin kim olduğudur. Bu nedenle iptal davası bağlamında verilen tedbir kararı üzerine muhatap bankanın ya da borçlunun senet bedelini ödememesi, düzenleyenin ödeme gücüyle ilgili bir konu değildir. Bu tedbirin tek amacı senet bedelinin gerçek hak sahibine ödenmesini sağlamaktır.

Şekil -1: Kambyo Senedinin Zıyayı Halinde Ortaya Çıkan Talepler ve Başvurulan Hukuki Yollar

Gerçek hak sahibinden devredilmeyen bir senedin piyasada tedavül etmesinin uygulamada yaratacağı sonuç kaos ve mahkemelere daha fazla iş yüküdür . Uygulama açısından kambyo senedinin zıyı halinde ortaya çıkan talepler ve başvurulmuş hukuki yolların yarattığı karışıklığın ve oluşturduğu iş yükünün sonucunu yukarıda verdiğimiz şekil üzerinden adım adım bir örnekle açıklayalım:

1. (H) kambyo senedinin zıya sebebiyle iptali için mahkemeye başvurumaktadır. (H) geçici hukuki koruma olarak mahkemeden ödeme yasağı kararı verilmesini talep etmektedir.
2. (Ş) ise, uygulamanın verdiği imkandan faydalanarak (D), (L), (C1) ve (C2)'ye karşı ihtiyati haciz kararı almakta ve devamında tamamlayıcı merasim olarak kambyo senetlerine mahsus takipte bulunmaktadır. Bazı hallerde senedin asıl borçlusu dışındaki müracaat borçluları senedin ödenmediğinden ancak ihtiyati haciz kararının uygulanması ile haberdar olabilmektedir.
3. (D), (L), (C1) ve (C2) ihtiyati haciz kararına karşı itiraz etmektedir.
4. (D), (L), (C1) ve (C2) gönderilen 10 nolu ödeme emrine karşı, icra mahkemesinde 5 gün içinde itiraz (veya şikayet) yoluna başvurumaktadır.
5. (D), (L), (C1) ve (C2) ödeme emrine itiraz takibi kendiliğinden durdurmayacağı için çoğu zaman takip alacaklısı (Ş) aleyhine menfi tespit davası (İİK m. 72) açmaktadır. Bu davada (Ş)'nin alacaklı olmadığı iddiası ileri sürülmektedir.

Görüldüğü üzere ödeme yasağının icra takibini ve ihtiyati haczi engellememesi sonucu ortaya birçok itiraz/şikayet, dava ortaya çıkmaktadır. Oysa talepte bulunan kişinin yetkili hamil olmadığı konusunda kuvvetli bir şüphenin bulunması ispat ölçüsü açısından ihtiyati haciz kararının verilmesine engeldir. Çünkü, İİK m. 258'e göre, «Alacaklı, alacağı... hakkında mahkemeye kanaat getirecek deliller göstermeye mecburdur». Yukarıda verilen örnekte ödeme yasağı kararıyla şeklen hamil olan (Ş)'nin hak sahipliği üzerinde artık kuvvetli bir şüphe oluşmuştur. Bu şüphe ihtiyati haciz kararının verilmesine engel olduğu gibi, alacaklının kambyo senetlerine ilişkin takip yapması halinde bu takip iptal edilmelidir. Çünkü, bu senet alacaklı hamilin alacaklı olduğunu ispat etmez. Zira alacaklının hak sahipliği tartışmalı hale gelmiştir. Bu

durumda İİK m. 170/a. “İcra mahkemesi müddetinde yapılan şikâyet veya itiraz dolayısıyla, usulü dairesinde kendisine intikal eden işlerde takibin müstenidi olan kambyo senedinin bu vasfı haiz olmadığı veya alacaklının kambyo hukuku mucibince takip hakkına sahip bulunmadığı hususlarını re’sen nazara alarak bu fasla göre yapılan takibi iptal edebilir.” hükmü uygulanarak takibin iptal edilmesi mümkündür.

Bu noktada cevaplanması gereken diğer soru ihtiyati haciz kararı veren mahkemenin “öde” demesinin amacının ne olduğudur. Yargıtay kararlarına bakıldığında senedin kaybolması nedeniyle açılan davada verilen tedbir kararı, hasımsız olarak verilmiş bulunduğundan davada taraf olmayan iyi niyetli üçüncü kişileri bağlamaz. Bu husus, ticari senetlerin güvenli tedavül etmesinin de doğal bir sonucudur. Bu nedenle tedbir konusu senet hakkında icra takibi yapılmasında sakınca yoktur.⁴⁶

Özetleyecek olursak, bir tarafta “senette mündemiç olan hakkın gerek çek sahibinin ortaya çıkmasını sağlamaya çalışmak” diğer tarafta “iyiniyetli

⁴⁶ “Çekin kaybolması nedeniyle açılan davada verilen tedbir kararı, hasımsız olarak verilmiş bulunduğundan davada taraf olmayan iyi niyetli üçüncü kişileri bağlamaz. Bu husus, ticari senetlerin güvenli tedavül etmesinin de tabii sonucudur. Bu nedenle tedbir konusu çek hakkında icra takibi yapılmasında sakınca yoktur” Yargıtay 12. HD, 2014/20532E., 2014/27504K., 17.11.2014. “Talep, çeke dayalı ihtiyati haciz istemine ilişkin olup, mahkemece yukarıda özetlenen gerekçe ile talebin reddine karar verilmiştir. Ancak, İİK’nın 257. maddesi uyarınca ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için alacağın muaccel ve rehinle temin edilmemiş olması gerekmekte olup, anılan yasal düzenleme dikkate alındığında çek ile ilgili ödemeden men yasağı bulunması ihtiyati haciz kararı verilmesine engel olmayacağından yanılığlı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir”. Yargıtay 11. HD 2016/8590E., 2016/7768K., 04.10.2016. “Mahkemece, borçlu aleyhine alacaklı ... Orman Ürünleri San.ve Tic. Ltd. Şti vekilinin talebi üzerine 30/12/2015 keşide tarihli, 44.925,00 TL bedelli, bir adet çeke dayalı olarak ihtiyati haciz kararı verildiği, dava konusu çek hakkında zayı nedeniyle iptaline karar verildiği belirtilmiş ise de; çekler hakkında alınan iptal kararı veya ödemeden men yasağının ihtiyati hacze etki etmeyeceği, itirazda bulunan borçlu vekilinin dilekçesindeki ödeme iddiası ve diğer itiraz nedenlerinin işin esasına yönelik olup, İİK 265. maddesinde sayılan itiraz nedenlerinden olmadığı, ihtiyati hacze itiraz aşamasında değerlendirilemeyeceği ancak asıl dava aşamasında dinlenebileceği gerekçesiyle ihtiyati hacze itirazın reddine karar verilmiştir. Kararı, İhtiyati Hacze İtiraz Eden Vekili temyiz etmiştir. Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, ihtiyati hacze itiraz eden (borçlu) vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir”. Yargıtay 11. HD 2016/8376E., 2016 / 7358K., 19.09.2016. (www.sinerjimevzuat.com.tr).

üçüncü kişinin mağdur olmasını önlemek” şeklindeki gerekçelere dayalı iki mahkeme kararı birbiriyle çelişmektedir.

İptal davasını açan kişi iradesi dışında senedi elinden çıkan kişidir. Teorik olarak bu kişi senedi iradesiyle başkasına vermemiştir yani hakkını devretmemiştir. Dolayısıyla senetteki hakkın sahibi odur. Ancak bu durumun senedi eline geçiren ve senedi o kişiden devralanlar açısından bir önemi yoktur. Çünkü bir kıymetli evrak olan kambiyo senetlerinin devrinde hak sahibinin kim olduğu ile ilgili bilgi senedin bizzat kendisi aracılığıyla elde edilir. Bu güvenli bir tedavül için gereklidir. Ticari hayatta istenen hız ancak bu sayede gerçekleştirilebilir. TTK m. 646’ya göre bir kıymetli evrakın borçlusu, ancak senedin teslimi karşılığında ödeme ile yükümlüdür. Hile veya ağır kusuru bulunmadıkça borçlu, vade geldiğinde, senedin niteliğine göre alacaklı olduğu anlaşılan kişiye ödemede bulunmakla borcundan kurtulabilir (TTK m. 646/1,2). Görüldüğü üzere borçlunun borcundan kurtulabilmesi için ödemeyi alacaklıya yapması şarttır. Alacaklının kim olduğu ise bizzat senetten anlaşılabacaktır. Diğer bir deyişle kişinin “*senedin niteliğine göre alacaklı olduğunun*” anlaşılması senedin teşhis fonksiyonunun olmasının bir sonucudur. Ödeme yasağı kararının en önemli sonucu ise senedin hak sahibini teşhis fonksiyonunu ortadan kaldırmasıdır. Borçlu mevcut yasağa rağmen ödemede bulunabilir. Bu durumda borçlunun, ödeme yasağı için talepte bulunan kişinin gerçek hak sahibi hamil olmadığını ispatlaması gerekir. Eğer bu durumu ispat edemezse borcundan kurtulamaz ve borcu ikinci bir defa bir ödemek zorunda kalır. İkinci bir ödeme yapması borçlu açısından ağır bir sonuçtur. Dolayısıyla senedin hak sahibini teşhis fonksiyonunun olması bu açıdan borçluyu koruyan bir özelliktir. İşte bu nedenlerle teşhis fonksiyonu senedin güvenli tedavül edebilmesini sağlayan ana fonksiyondur. Zira bu sayede borçlu, alacaklının kim olduğuna ilişkin bir araştırmaya girmek zorunda kalmaz. Hızlı bir şekilde ödeme yaparak borcundan kurtulur. Oysa bu fonksiyon olmadığında borçlunun yukarıda açıklandığı gibi borcu tekrar tekrar ödemesi gündeme gelir ki bu durumda ortada bir “*güvenli*” tedavül olmaz.

Yargıtay kararının gerekçesinde belirttiği “*ticari senetlerin güvenli tedavülü*” ancak senedin teşhis fonksiyonu mevcutken gerçekleşebilir. Yargıtay’a göre ticari senetler güvenli bir tedavül sağlarlar. Onu elinde bulunduran kişinin korunması gerekir. Bu nedenle ödeme yasağı

kararı senedi elinde bulunduran kişilere karşı ileri sürülemez. Ödeme yasağı kararı senedin onlara sunduğu güvenli tedavül imkanını onların elinden almak demektir. Bu kişiler iyiniyetli olduğu için korunmayı haklemektedir. Bu açıdan bakıldığında Yargıtay'ın ana amacının senedin güvenli tedavülünü sağlamak ve bunu devam ettirmek olduğunu söyleyebiliriz. Aslında ödeme yasağı kararının amacı da aynıdır. Ödeme yasağı kararı sayesinde tedavülü güvenli kılan teşhis fonksiyonunu gerçek hak sahibini bulana kadar geçici olarak kaldırılmaktadır. Bu sayede senet gerçek hak sahibinden hukuka uygun şekilde devredilerek güvenli bir halde tedavül edecektir.

Yargıtay'ın iyi niyetli üçüncü kişinin korunması açısından esasen uygulamasını sağlaması gereken düzenleme kanaatimizce TTK m. 757/2'dir. İade davasının devamı sonucunda borçlunun ya da muhatap nezdindeki karşılığın hak sahibine ödenmesini sağlamak için mahkeme TTK m. 757/2 uyarınca borçluya ya da muhataba senet belisini tevdi etmesi için bir yer belirlemelidir. Yargılama sonunda senet üzerinde gerçekte kimin hak sahibi olduğu sorununun çözülmesi ile de hak sahibi tevdi edilen yerden parayı alarak hakkına kavuşmuş olacaktır. Dolayısıyla TTK m. 757'nin uygulamasının kendi içinde bir mantığı bulunmaktadır. Senedi elinden rızası dışında çıkmış bir kişinin hakkını arama çabasını destekleyen kanun koyucu bir tarafta ödeme yasağı kararı ile iptal ya da iade sürecinin daha çok karışmasını engellemekteyken diğer yanda borçluya/muhataba tevdi yeri göstererek gerçek hamilin alacağını güvende tutmaktadır. Alacağının belirli bir yerde korunduğunu bilen hamilin icra takibi ya da ihtiyati haciz yapmasına bu durumda gerek kalmayacaktır. Bu durumda mağdur olan kimse yoktur zira senedin gerçek hamilinin kim olduğu konusunda artık bir şüphe vardır ve yargı bu şüpheyi açıklığa kavuşturana kadar bu kişiler sürece katlanmak zorundadır. Aksinin kabulü hem adaletin tesisini engelleyecek hem de yargıya fazladan iş yükü çıkaracaktır.

Kanaatimizce Yargıtay'ın ödeme yasağı kararına karşın şekli hamile ihtiyati haciz ve icra takibi yollarını açık tutmasının arkasında 6762 sayılı eski kanun döneminde TTK m. 711/3'de düzenlenen keşidecinin ödemedenden men talimatı kurumu hakkında sahip olduğu görüş yatmaktadır. Gerçekten de 6762 sayılı TTK m. 711/3'te düzenlenen ödemedenden men talimatı bir mahkeme kararına dayanmadığından bu karara rağmen çek hamilinin takip yapması ve dava açması mümkün-

dü. Zira düzenleyenin ödemedenden men talimatı esasen düzenleyenin çeki imzalamakla muhatap bankaya verdiği çek ibraz edildiğinde bedelinin muhatap bankadaki hesabından ödenmesi yönündeki yetkiyi geri almasıydı ve hukuki niteliği itibariyle kendiliğinden hak almanın özel bir görünümüydü.⁴⁷ Bu özelliğinden dolayıdır ki, TTK m. 757'de ödeme yasağı mahkemeden talep edilirken; TTK m. 711/3'de ise keşideci bizzat hakkını kendisi alabiliyordu. Dolayısıyla ödemedenden men talimatı doğrudan düzenleyenin iradesinden kaynaklandığı için bu talimatın sonuçlarına düzenleyenin katlanması bu nedenle doğaldı. Bu nedenle çeki elinde bulunduran hamil, çek bedelinin ödemedenden men talimatı nedeniyle ödenmemesi üzerine, ödenmeyen çek bedeli için ihtiyati haciz kararı (İİK m. 257 vd.) olarak keşidecinin malvarlığına hemen el uzatabileceği gibi, kambiyo senetlerine mahsus takip yolu (İİK m. 167 vd.) ile keşideci hakkında takip de başlatabiliyordu. Bu durumda keşidecinin ihtiyati haciz kararına karşı yapacağı itiraz (İİK m. 265) ve İİK m. 167 vd. hükümlerine göre icra mahkemesi tarafından yapılacak incelemeler sınırlı olduğundan çoğu zaman takibin devamına engel olamıyor, çek hamiline karşı istirdat davası açmak durumunda kalıyordu. Oysa ödeme yasağı kararı bir mahkeme tarafından verilen geçici koruma tedbiridir. Düzenleyenin tek taraflı iradesiyle aldığı bir karar değildir. Dolayısıyla üçüncü kişiler bakımından bu karara uyulması bakımından iki kurum birbirinden farklıdır.⁴⁸

Bu iki kurum arasındaki farklara bakılacak olursa TTK m. 757'ye göre ödeme yasağı kararı alan hamilin, bu kararın ayakta kalması için açtığı iptal davası prosedürüne uygun davranışlarda bulunması gerekirken, eTTK m. 711/3'e göre ödemedenden men talimatı veren keşidecinin, men kararının etkisini devam ettirmesi için her hangi bir davranış için girmesi gerekli değildir. Diğer taraftan çekin keşideci elinde iken zayi olması durumunda, keşidecinin ibraz süresi sonunda çekten cayması (eTTK m. 711/1, TTK m. 799/1) mümkün iken, hami-

⁴⁷ eTTK m. 711/3'e göre verilen ödemedenden men talimatının hukuki niteliği ilgili görüşler için bkz. Seven, Çek, s. 288-289. Alihan Aydın, "Hakkında Ödemedenden Men Kararı Verilen Çek İcra Takibine Konu Edilebilir Mi?", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.132, 2017 Ankara, s. 162.

⁴⁸ Aydın'a göre, ödeme yasağı kararı düzenleyenin çeki imzalamasında mündemice taahhüdünün kapsamının dışındadır ve bu yönüyle ödeme yasağı kararı ile ödemedenden men talimatı müesselerini birbirinden hassasiyetle ayrı tutulmak gerekir (Aydın, s. 163).

lin böyle bir imkanı söz konusu değildir. Bu nedenle ödeme yasağı kararı için mahkeme kararına muhtaçtır. Ödemeden men talimatı düzenleyen iradesine bırakıldığından keyfi olarak kullanılabilen ve hatta suistimal edilebilir bir hak olarak düşünülmesi ve bu risk karşısında iyiniyetli üçüncü kişilerin icra takibi yapabilmesi bu nedenle taraflar arasındaki menfaat dengesini sağlamak açısından doğrudur. Ancak aynı bakış açısı yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı TTK m. 757’de düzenlenen ödeme yasağı açısından geçerli kabul edilemez.

SONUÇ

Kambyo senedinin iradesi dışında hak sahibinin elinden çıkması ya da kullanılamaz hale gelmesi halinde, senedin şekli hamil tarafından borçluya ibraz edilerek bedelin ödenmesini engellemek amacıyla hak sahibi, mahkemeye müracaat ederek senette yer alan hakkın senedi getirene ödenmemesi için ödeme yasağı kararı verilmesini isteyebilir. Ödeme yasağı kararının hukuki niteliği uygulama ve öğretideki çoğunluk görüşe göre HMK m. 389 vd. maddelerinde düzenlenen ihtiyati tedbirdir.

İhtiyati tedbir açılmış ya da açılacak bir davanın sonucunun etkisiz hale gelmesini önlemeye yarayan geçici nitelikteki himayedir. Davacı taraf her ne kadar davasının hemen sonuçlanmasını istese de davanın esasına ilişkin karar verilmesi uzun bir zaman alabilir. Uzayan dava sürecinde, gecikme sebebiyle davacının zarar görmesi, hakkın elde edilmesinin zorlaşması ya da imkânsız hale gelmesi gibi mağduriyetlerin önüne geçmek maksadıyla kanun koyucu tarafından, davanın başında ya da davanın açılmasından önce davacı lehine hukuki himaye tesis eden birtakım tedbirlere hükmedilebileceği kabul edilmiştir. Dolayısıyla ödeme yasağı kararı verilmesinin ana amacı senette mündemiç olan hakkın gerçek sahibini bulmaktır denebilir. Zira ödeme yasağı kararı ile bir yandan senet bedeli korunurken bir taraftan da iptal ya da istirdat davası süreci sağlıklı bir şekilde işleyebilecektir. Ancak uygulamada ödeme yasağı kararı ile oluşan sorunlar kanaatimizce bu tedbirin etkinliğini azaltmakta hatta bazı durumlarda yok etmektedir.

Bu sorunlardan ilki ödeme yasağı kararı verilirken ispat ölçüsüne uyulmamasıdır. Ödeme yasağı kararının soyut iddialar üzerinden verilmemesi gerekir. Ödeme yasağı kararı için talepte bulunanın se-

nedin elinde iken ziyaa uğradığını inandırıcı bir şekilde gösteren delilleri mahkemeye sağlaması gerekir. Bu ispat faaliyeti kapsamında senedin bir suretini ibraz etmek veya senedin esas içeriği hakkında bilgi vermekle yükümlüdür. Buna ek olarak ödeme yasağı talebinin bir çekişmesiz yargı işi olması nedeniyle mahkeme gereken delilleri kendiliğinden araştırmalıdır. Toplanan delillerin takdirinde ise uyulması gereken ispat ölçüsü yaklaşık ispattır. Dolayısıyla mahkemenin ödeme yasağı kararı verirken soyut iddialar üzerinden karar vermesi ya da tam ispat ölçüsü kullanacak şekilde delilleri değerlendirmesi doğru değildir.

İkinci sorun ödeme yasağı kararında tevdi yeri tayinin yapılmamasıdır. Oysa TTK m.757/2 “*Mahkeme ödeme yasağı kararı verirken, muhataba senet bedelini tevdi etmesine izin vererek, tevdi yerini tayin eder*” diyerek emredici bir düzenleme yapmıştır. Bu düzenlemenin amacı yapılacak yargılama sürecinde senet bedelinin güvenli bir yerde bekletilmesidir. Bu şekilde bir yandan muhataba ya da borçluya senet bedelini ödemesi yasaklanırken bir yandan da bu bedeli nerede saklayacağı da ayrıca gösterilmektedir. Tevdi yeri tayini bu nedenle ödeme yasağı kararıyla bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Her iki uygulama da niteliği itibarıyla koruma amacı taşımaktadır. Böylelikle mahkeme bir yandan meşru hamilin haklarını korurken bir yandan da borçlunun/muhatabın doğru kişiye ödeme yapmasını sağlayarak onun ikinci kez borcu ödeme riskini önlemektedir. Bu nedenle kanattımızca mahkemenin ödeme yasağı kararında re’sen tevdi yeri tayin etmesi gerekir. Oysa uygulamada mahkemelerin çoğunluğu ödeme yasağının tamamlayıcı niteliğinde bulunan bu düzenleyici tedbir hakkında herhangi bir karar vermemektedir. Muhatabın senet bedelini tevdi etmesine karar verilmeden, hükmedilen ödeme yasağı bu geçici hukuki korumanın menfaatler dengesine aykırı hale gelmesine sebep olmaktadır.

Son olarak ödeme yasağı kararı mevcutken senet hakkında ihtiyati haciz kararı verilmesi ve senedin icra takibine konu edilmesi hukuka aykırıdır. Ödeme yasağı kararıyla ödeme yapması yasaklanan borçlunun ihtiyati haciz kararı ya da icra takibi sonucunda ödemeye zorlanmasının kanaatimizce hukuki bir açıklaması yoktur. Yargıtay “*iyi-niyetli üçüncü kişinin mağdur olmasını önlemek*” şeklindeki bir gerekçe göstererek asıl korunması ve mağdur edilmemesi gereken gerçek alacaklıyı bu şekilde yok saymaktadır. Oysa ödeme yasağı ve devamın-

da görülecek olan iptal/istirdat davalarının amacı gerçek hak sahibini tespit etmektir. Senet bedeli güvenli bir yere tevdi edildikten sonra mahkeme yargılamayı bitirene kadar kimse senet bedeline dokunamayacaktır. Dolayısıyla gerçek hak sahibi eğer üçüncü kişiye alacağına yine kavuşacaktır. Ödeme yasağı kararının tevdi yeri tayiniyle birlikte uygulanması bu nedenle mağduriyeti önleme konusunda çok önemlidir. Ayrıca ödeme yasağı kararı senedin teşhis fonksiyonunu kaldırır. Bu durumda gerçek hamilin kim olduğu konusu artık şüpheli hale gelmiş demektir. Bu nedenle herkes yargılamanın bitmesini beklemek ve sonuca göre hareket etmek zorundadır. Aksinin kabulü bir çok gereksiz davanın açılması ve yargıya fazladan iş yükü anlamına gelir. TTK m. 757'nin kendi içinde bir uygulama mantığı vardır ve eğer doğru uygulanırsa asıl bu şekilde mağduriyetlerin önüne geçilebilir.

Kaynakça

Kitaplar

- Alangoya Yavuz, Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler İstanbul 1979.
- Alangoya H.Yavuz/Yıldırım, M. Kamil/ Deren-Yıldırım, Nevhis, Medenî Usul Hukuku Esasları, 4. Bası, İstanbul 2004.
- Albayrak Hakan, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat, Yetkin Yayınevi, Ankara 2013.
- Başözen Ahmet, İlk Görünüş İspatı, Adalet Yayınları, Ankara 2010.
- Bärmann Johanne, Freiwillige Gerichtsbarkeit, Berlin-Heidelberg-New York 1968.
- Berkin M. Necmeddin, Tatbikatçılara Medeni Usul Hukuku Rehberi, Filiz Kitabevi, İstanbul 1981.
- Deren-Yıldırım Nevhis, Haksız Rekabet ve Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukukunda İhtiyati Tedbirler, Alkım Yayınları, İstanbul 1999.
- Domaniç Hayri, Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi-IV, Eskin Matbaası, İstanbul 1990.
- Ertekin Erol/Karataş İzzet, Uygulamada Ticari Senetler, Turhan Kitabevi, Ankara 1998.
- Furter Robert, (in) Basler Kommentar, Wertpapierrecht, Art. 965-1186 OR, Bucheffektengesetz, Haager Wertpapier-Übereinkommen, Art. 108a-108d IPRG, Honsell/Vogt/Watter (Hrsg.), Basel 2012.
- Gültekin Özkan, Kıymetli Evrakın Zıyayı ve İptali, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2020.
- Höhn Jakob, (in) Basler Kommentar, Wertpapierrecht, Art. 965-1186 OR, Bucheffektengesetz, Haager Wertpapier-Übereinkommen, Art. 108a-108d IPRG, Honsell/Vogt/Watter (Hrsg.), Basel 2012.

- Karayalçın Yaşar, Ticaret Hukuku III, Ticari Senetler (Kambiyo Senetleri), 4. Baskı, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara 1970.
- Kendigelen Abuzer/ Kırca İsmail, Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2019.
- Klüsener Bernd, Freiwillige Gerichtsbarkeit, Köln 1987.
- Kuru Baki, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usul Hukuku, 15. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara 2016.
- Kuru Baki, Nizasız Kaza, Ankara 1961, (Nizasız Kaza).
- Özekes Muhammet, İcra İflas Hukukunda İhtiyatî Haciz, Seçkin Yayıncılık, Ankara 1999.
- Öztan Fırat, Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Bası, Yetkin Yayınevi, Ankara 1997.
- Öztürk (Dirikkan) Hanife, Kıymetli Evrakın Zıyaı ve İptali, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1990.
- Pekcanıtez Hakan/ Atalay, Oğuz/ Özekes, Muhammet, Medenî Usûl Hukuku, 8. Bası, Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2020.
- Poroy Reha /Tekinalp Ünal, Kıymetli Evrak Hukuku, 23. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2019.
- Postacıoğlu İlhan E., Medenî Usul Hukuku Dersleri, 6. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 1975.
- Pulaşlı Hasan, Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 7. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2019.
- Reiter Matthew T., (in) OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, Orell Füßli Kommentar, Auflage 3, Orell Füßli Verlag AG, 2016.
- Tekil Fahiman, Kıymetli Evrak Hukuku, Beta Yayınevi, İstanbul 1980.
- Üstündağ Saim, İhtiyatî Tedbirler (Geçici Hukukî Himaye -Koruma- Önlemleri), Fakülteler Matbaası, İstanbul 1981.

Makaleler

- Akil Cenk, “Vesayete İlişkin Olanlar Dışında Türk Medeni Kanunu’nda Yer Alan Çekişmesiz Yargı İşleri”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 62 (4), Ankara 2013, s. 923-969.
- Aydın Alihan, “Hakkında Ödemeden Men Kararı Verilen Çek İcra Takibine Konu Edilebilir Mi?”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.132, 2017 Ankara, s. 148-163.
- Budak Ali Cem, “Türk Hukukunda Çekişmesiz Yargı”, *Medenî Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı-IV*, Ankara 2005, s. 128-187
- Seven Vural, “Kıymetli Evrakın Halinde Uygulanabilecek Önleyici Tedbirler”, *İzmir Barosu Dergisi*, S. 4, İzmir 1996, s. 8-22, (Tedbir).
- Seven Vural “Çek Keşidecisinin TTK m. 711/3’e Göre Verdigi Ödemeden Men Talimatının Hukuki Niteliği Ve Ceza Kovuşturmasına Etkisi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 70, Ankara 2007, s. 284-301, (Çek).
- Şener Oruç Hami, “Ticari Defterlerin Ve Belgelerin Saklanması, Zıyaı, Zayi Belgesi, Böyle Bir Belgenin Alınması Ve Alınmamasının Hüküm Ve Sonuçları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S.1, İzmir 2004, s. 233-294.

Mahkeme Kararları

www.sinerjimevzuat.com.tr

Yargıtay HGK 2013/11-1884E., 2015/1059K., 18.03.2015

Yargıtay 11. HD 2013/14159E., 2014/2328K., 11.02.2014

Yargıtay 11. HD, 2013/14718E., 2014/2907K., 19.02.2014

Yargıtay 11. HD, 2014/18906E., 2015/4369K., 30.03.2015

Yargıtay 11. HD, 2016/18906E., 2017/4369K., 30.03.2017

Yargıtay 11. HD, 2016/18906E., 2017/4369K., 30.03.2017

Yargıtay 11. HD, 2014/1130E., 2014/8954K., 12.05.2014

Yargıtay 11. HD 2000/7371E., 2000/8995K., 16.11.2000

Yargıtay 11. HD 2016 / 8590E., 2016 / 7768K., 04.10.2016

Yargıtay 11. HD 2016/8376E., 2016 / 7358K., 19.09.2016

Yargıtay 12. HD, 2012/2464E., 2012/ 21280K., 19.06.2012

Yargıtay 12. HD 2013/30921E., 2013/37175K., 25.11.2013

Yargıtay 12. HD, 2014/20532E., 2014/27504K., 17.11.2014

İstanbul BAM 13. HD 2018/34E., 2018/67K., 24.01.2018

İstanbul BAM 14. HD 2018/1870E., 2018 / 1328K., 15.11.2018

İstanbul BAM 13. HD 2019/1006E., 2019/985K., 10.07.2019